

سبب است



معاونت پژوهش

به نام خدا

نشر اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند بمان و اعتماد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه دانشگاه در اعلیای فرهنگ و تمدن بشری مادیانجویان و احسنای همت علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعهد می کنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلاینند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج و دانش و ارائه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران، مسکوران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمانها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.



دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه فقه و حقوق اسلامی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.A"

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

قواعد فقهی حاکم بر گونه های بهره وری از انرژی هسته ای

استاد رهنما:

دکتر جمشید معصومی

پژوهشگر:

محمد حسین قاسمی

تابستان ۱۳۹۵

تقدیم بہ:

پیشگاہ مبارک حضرت صاحب الامربقیۃ اللہ الاعظم عجل اللہ تعالی فرجہ الشریف و پھنچین نائب برحق ایشان

حضرت آیت اللہ العظمی امام خامنہ ای حفظہ اللہ تعالی

شکرشایان نثار ایزدمنان کہ توفیق را قرین راہم ساخت تا این پایان نامہ را بہ پایان برسانم، ضمن شکر و سپاس بی بی کران و در کمال افتخار

و اتمنان این پایان نامہ را تقدیم می نمایم بہ:

روح بلند و ملکوتی بزرگ مردانی کہ راہ زندگی با عزت را بہ ہمگان آموختند،

شہیدان عرصہ انرژمی ہستہ ای

شہیدان شہریاری

احمدی روشن

رضائی

بہ آنان کہ دعای خیر و روح پرورشان بدرقہ راہم بود.

الہابہ من کماک تا تا بتوانم ادای دین نمایم و رھرو راہ پر نور ایشان باشم.

مشکر و قدردانی

سپاس بی‌کران پروردگار یکتا را که، هستی مان بخشد و به طریق علم و دانش، رهنمودمان شود و به هم‌نشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه‌چینی از علم و معرفت را روزی‌مان ساخت؛

سپاس خدای را که هر چه داریم از اوست به امید آنکه توفیق یابم جز خدمت به خلق او نکوشم.

سزاست که معنایی به بلندای تقدیر و مشکر را بر زبان جاری ساخت و سپاس خود را در وصف استادان خویش و دوستان همراه آشکار نمود، که هر چه گوئیم و سراسیم اندک باشد؛ اینک که به حول و قوه الهی مراحل مختلف پایان نامه را به اتمام رساندم، بجاست به مصداق روایت شریف حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام «من لم یسکر لم یسکر» من اذ یسکر الله عزوجل» «شیخ صدوق، ۱۳۷۸، ج ۲، ۲۴» از زحمات استاد فریخته و ارجمند جناب آقای دکتر جمشید معصومی که راهنمایی و ارشاد بنده را در این پایان نامه عمده دار بودند، صمیمانه سپاسگزاری نمایم و نیز مصداقاً منت دار استاد فرزانه جناب آقای دکتر یوسف درویش همی‌باشم که در سمت مشاورت این پایان نامه نظریه‌های ارزشمند خویش را مبدول فرمود.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب محمد حسین قاسمی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد به شماره دانشجویی در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی که در تاریخ: ۹۵/۶/۹ از پایان نامه خود تحت عنوان قواعد فقهی حاکم بر گونه های بهره وری از انرژی هسته ای با کسب نمره ۱۸ و درجه هجده دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم :

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ، کتاب ، مقاله و ...) استفاده نموده ام ، مطابق ضوابط و رویه های موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی : محمد حسین قاسمی

تاریخ و امضاء :

بسمه تعالی

در تاریخ: ۹۵/۶/۹

دانشجوی کارشناسی ارشد محمد حسین قاسمی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸ بحروف
هجده تمام و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

| | | |
|---|---|---------------------------------------|
| نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی | کد: ۱۰۱ | کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۴۰۷۹۳۲۰۴۹ |
| عنوان پایان نامه: قواعد فقهی حاکم بر گونه های بهره وری از انرژی هسته ای | | |
| نام و نام خانوادگی دانشجو: محمد حسین قاسمی | تاریخ شروع پایان نامه: ۹۳/۷/۸ | تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۵/۶/۹ |
| شماره دانشجویی: ۹۰۰۷۴۶۴۲۳ | رشته تحصیلی: فقه و مبانی حقوق اسلامی | |
| استاد راهنما: دکتر جمشید معصومی | استادان داور: داخلی: دکتر یوسف درویشی هویدا- استاد مرتضی چیت سازیان | |
| <p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):</p> <p>انرژی هسته ای از جمله انرژی های پاک محسوب می شود. امروزه استفاده از انرژی هسته ای به عنوان یکی از ضروری ترین مسائل زندگی بشر به حساب می آید. در یک تقسیم بندی کلی، کاربردهای انرژی هسته ای در دو بخش نظامی و غیر نظامی با اهداف صلح آمیز قرار می گیرد. در خصوص بهره وری از این کاربردی ها سؤال اساسی این است که قواعد فقهی حاکم بر ساخت و استفاده از آنها کدام است؟ این تحقیق در صدد است به این سؤال اساسی پاسخ دهد برای این مهم نظریات فقها در این خصوص بررسی شده و آیات و روایات معصومین مورد دقت نظر قرار گرفته است. نتایج حاصل از این تحقیق در خصوص استفاده از انرژی صلح آمیز هسته ای به استناد قواعد فقهی تسلط، احیاء موات، سبق و نفی سبیل اباه یا جواز و در مورد استفاده نظامی از انرژی هسته ای به واسطه پذیرش پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای (NPT) و قواعد فقهی لزوم، لاضرر، وزر، حرمت اعانت بر اثم، اهم و مهم و نفی عسر و حرج عدم جواز و حرمت است. واژگان کلیدی: قواعد فقهی، انرژی هسته ای، بهره وری، صلح آمیز، سلاح هسته ای</p> | | |

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:
مناسب نیست

فهرست مطالب

| صفحه | عنوان |
|-----------------------|--|
| ۱ | چکیده..... |
| فصل اول: کلیات | |
| ۳ | مقدمه..... |
| ۴ | ۱-۱ بیان مسئله :..... |
| ۴ | ۱-۲ اهداف :..... |
| ۵ | ۱-۳ سوالات :..... |
| ۵ | ۱-۴ فرضیه ها :..... |
| ۵ | ۱-۵ پیشینه تحقیق :..... |
| ۵ | ۱-۶ روش تحقیق :..... |
| ۶ | ۲- مفهوم شناسی..... |
| ۶ | ۲-۱ قواعد فقهی :..... |
| ۶ | ۲-۱-۱ معنای لغوی قاعده :..... |
| ۶ | ۲-۱-۲ معنای اصطلاحی قاعده..... |
| ۷ | ۲-۱-۳ تفاوت قاعده فقهی با قاعده اصولی..... |
| ۸ | ۲-۱-۴ فرق قاعده با ضابط فقهی..... |
| ۸ | ۲-۱-۵ فرق قاعده و نظریه فقهی..... |
| ۸ | ۲-۱-۶ فرق قاعده و مسئله فقهی..... |
| ۹ | ۲-۱-۷ تقسیم بندی قواعد فقهی..... |
| ۱۰ | ۲-۲ فن آوری هسته ای..... |
| ۱۰ | ۲-۳ بهره وری..... |
| ۱۱ | ۲-۴ صلح آمیز..... |

فصل دوم: کاربرد های صلح آمیز انرژی هسته ای و قواعد فقهی حاکم بر آن

- ۱- کاربرد های صلح آمیز انرژی هسته ای ۱۳
- ۱-۱ کشاورزی ۱۴
- ۱-۲ مواد غذایی ۱۵
- ۱-۳ آب ۱۵
- ۱-۴ دامپروری ۱۵
- ۱-۵ نفت ۱۵
- ۱-۶ پزشکی ۱۶
- ۲- قواعد فقهی بکارگیری انرژی صلح آمیز هسته ای ۱۷
- ۲-۱ قاعده سلطنت بر اموال ۱۸
- ۲-۱-۱-۱ تعریف قاعده ۱۸
- ۲-۱-۱-۲ مستندات قاعده ۱۸
- ۲-۱-۲-۱ کتاب ۱۸
- ۲-۱-۲-۲ روایات ۱۹
- ۲-۱-۲-۳ بنای عقلا ۲۰
- ۲-۱-۲-۴ سیره ۲۱
- ۲-۱-۲-۵ اجماع ۲۱
- ۲-۱-۳ استدلال به قاعده ۲۱
- ۲-۲ قاعده نفی سیل ۲۲
- ۲-۲-۱-۱ تعریف قاعده ۲۲
- ۲-۲-۲-۱ مستندات قاعده ۲۲
- ۲-۲-۲-۱-۱ قرآن ۲۲
- ۲-۲-۲-۲ سنت ۲۴

- ۲۶.....۲-۲-۲-۳-۳ اجماع
- ۲۷.....۲-۲-۲-۴-۲ مناسبت حکم و موضوع
- ۲۸.....۲-۲-۲-۵-۲ تسالم اصحاب
- ۲۸.....۲-۲-۳-۲ استدلال به قاعده
- ۲۹.....۲-۳-۲-۳ قاعده نفی عسر و حرج
- ۲۹.....۲-۳-۱-۲-۳-۲-۱ تعریف قاعده
- ۲۹.....۲-۳-۲-۲-۳-۲-۲ مستندات قاعده
- ۲۹.....۲-۳-۲-۱-۲-۳-۲-۱ قرآن
- ۳۱.....۲-۳-۲-۲-۳-۲-۲ روایات
- ۳۴.....۲-۳-۲-۳-۲-۳ اجماع
- ۳۴.....۲-۳-۲-۴-۲-۳-۲-۲ عقل
- ۳۵.....۲-۳-۲-۲-۳-۲-۲ استدلال به قاعده
- ۳۵.....۲-۴-۲-۳-۲-۳-۲-۲ قواعد سه گانه احیاء موات، حیازت مباحات و سبقت
- ۳۵.....۲-۴-۱-۲-۳-۲-۳-۲-۱ تعریف قاعده احیاء موات
- ۳۵.....۲-۴-۱-۱-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۱ مستندات قاعده
- ۳۶.....۲-۴-۱-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۲ بررسی مفردات قاعده
- ۳۶.....۲-۴-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۲ تعریف قاعده حیازت مباحات
- ۳۷.....۲-۴-۲-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۱ مستندات قاعده
- ۳۹.....۲-۴-۳-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۲ تعریف قاعده سبقت
- ۳۹.....۲-۴-۳-۱-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۱ مستندات قاعده
- ۴۰.....۲-۴-۴-۲-۳-۲-۳-۲-۱-۲ استدلال به قواعد سه گانه

فصل سوم: کاربردهای نظامی انرژی هسته ای و قواعد فقهی حاکم بر آن

- ۱- ماهیت سلاح هسته ای..... ۴۳
- ۲- کاربرد نظامی سلاح هسته ای..... ۴۳
- ۲-۱- معیارهای تشخیص سلاح کشتار جمعی..... ۴۴
- ۱-۱-۲- قدرت تخریب، مرگ آفرینی و صدمه به امنیت فیزیکی..... ۴۴
- ۲-۱-۲- حجم تلفات و پیامدها..... ۴۵
- ۳-۱-۲- عدم امکان کنترل یا دفاع مؤثر..... ۴۵
- ۲-۲- انواع سلاح هسته ای..... ۴۶
- ۱-۲-۲- بمب هیدروژنی..... ۴۶
- ۲-۲-۲- بمب پلوتونیومی..... ۴۷
- ۳-۲-۲- بمب اورانیومی..... ۴۷
- ۴-۲-۲- بمب نوترونی..... ۴۸
- ۳-۲- تاریخچه کاربرد سلاح هسته ای..... ۴۹
- ۳- بررسی قواعد فقهی حاکم بر تولید و استفاده از سلاح هسته ای..... ۵۱
- ۱-۳- قاعده لزوم..... ۵۵
- ۱-۱-۳- تعریف قاعده..... ۵۵
- ۲-۱-۳- مستندات قاعده..... ۵۵
- ۱-۲-۳- قرآن..... ۵۵
- ۲-۱-۳- روایات..... ۵۶
- ۳-۱-۲- بنای عقلا..... ۵۶
- ۳-۱-۳- استدلال به قاعده..... ۵۷
- ۲-۳- قاعده لاضرر..... ۶۰
- ۱-۲-۳- تعریف قاعده..... ۶۰

- ۶۱ ۳-۲-۲- مستندات قاعده
- ۶۱ ۳-۲-۲-۱- قرآن
- ۶۱ ۳-۲-۲-۲- روایات
- ۶۲ ۳-۲-۲-۳- بنای عقلا
- ۶۲ ۳-۲-۳- استناد به قاعده
- ۶۳ ۳-۳- قاعده وزر
- ۶۳ ۳-۳-۱- تعریف قاعده
- ۶۳ ۳-۳-۲- مستندات قاعده
- ۶۴ ۳-۳-۳- استدلال به قاعده
- ۶۴ ۳-۴- قاعده حرمت اعانت بر اثم
- ۶۴ ۳-۴-۱- تعریف قاعده
- ۶۴ ۳-۴-۲- مستندات قاعده
- ۶۴ ۳-۴-۲-۱- قرآن
- ۶۵ ۳-۴-۲-۲- روایات
- ۶۶ ۳-۴-۲-۳- بنای عقلا
- ۶۷ ۳-۴-۲-۴- اجماع
- ۶۷ ۳-۳-۴- استناد به قاعده
- ۶۷ ۳-۵- قاعده حرمت اعتداء
- ۶۷ ۳-۵-۱- تعریف قاعده
- ۶۷ ۳-۵-۲- مستندات قاعده
- ۶۹ ۳-۵-۳- استدلال به قاعده
- ۶۹ ۳-۶- قاعده حرمت ترور
- ۶۹ ۳-۶-۱- تعریف قاعده

| | |
|----|--|
| ۶۹ | مستندات قاعده ۳-۶-۲ |
| ۷۰ | استدلال به قاعده ۳-۶-۳ |
| ۷۰ | بررسی قاعده دفع ضرر محتمل ۳-۷ |
| ۷۰ | تعریف قاعده ۳-۷-۱ |
| ۷۱ | استدلال به قاعده ۳-۷-۲ |
| ۷۱ | قاعده مقابله به مثل ۳-۸ |
| ۷۱ | تعریف قاعده ۳-۸-۱ |
| ۷۲ | مستندات قاعده ۳-۸-۲ |
| ۷۲ | قرآن ۳-۸-۲-۱ |
| ۷۳ | روایت ۳-۸-۲-۲ |
| ۷۳ | بررسی دلالت قاعده ۳-۸-۳ |
| ۷۴ | پیشینه فتوای فقیهان در حرمت استفاده از سلاح کشتار جمعی ۴ |
| ۷۵ | بررسی روایات منجنيق ۵ |
| ۸۰ | نتیجه گیری |
| ۸۱ | فهرست منابع |

چکیده

انرژی هسته ای از جمله انرژی های پاک محسوب می شود . امروزه استفاده از انرژی هسته ای به عنوان یکی از ضروری ترین مسائل زندگی بشر به حساب می آید . در یک تقسیم بندی کلی، کاربردهای انرژی هسته ای در دو بخش نظامی و غیر نظامی با اهداف صلح آمیز قرار می گیرد. در خصوص بهره وری از این کاربردی ها سؤال اساسی این است که قواعد فقهی حاکم بر ساخت و استفاده از آنها کدام است؟ این تحقیق در صدد است به این سؤال اساسی پاسخ دهد برای این مهم نظریات فقها در این خصوص بررسی شده و آیات و روایات معصومین مورد دقت نظر قرار گرفته است. نتایج حاصل از این تحقیق در خصوص استفاده از انرژی صلح آمیز هسته ای به استناد قواعد فقهی تسلط، احیاء موات، سبق و نفی سبیل اباه یا جواز و در مورد استفاده نظامی از انرژی هسته ای به واسطه پذیرش پیمان منع گسترش سلاح های هسته ای (NPT) و قواعد فقهی لزوم، لاضرر، وزر، حرمت اعانت بر اثم، اهم و مهم و نفی عسر و حرج عدم جواز و حرمت است.

واژگان کلیدی: قواعد فقهی، انرژی هسته ای، بهره وری، صلح آمیز، سلاح هسته ای

فصل اول

کلیات

۱- کلیات

مقدمه

تکنولوژی هسته ای از جمله دانش هایی است که از ابتدای گسترش آن در عرصه حیات، بشارت تحول عمیق و همه جانبه را در آینده زندگی بشر می داد و افق های روشنی را می نمایاند. بشر انتظار داشت با این فن آوری در آینده ای نه چندان دور، دریچه هایی در زندگی به چشم اندازه های دلپذیر بگشاید و موفقیت های زیادی را در زندگی رقم بزند. البته در مواردی این گونه نشد و بشر بهره های فراوانی از این دانش برده و می برد. در پزشکی، کشاورزی، صنعت، هنر، باستان شناسی و زمین شناسی به پیروزی هایی شگفت انگیز دست یافت و انقلاب بزرگی در زندگی خود پدید آورد و بسیاری از آرزوهای دست نیافتنی را ممکن ساخت. اما آنچه بشر را شگفت زنده کرد و افق های روشن او را تاریک و سیاه نمود، بهره وری ناروا، ناجوانمردانه و غیر انسانی از این دانش و تکنولوژی شگفت انگیز بود. در عصر ما و بر پایه این دانش و فن آوری جدید که به عنوان یک موهبت الهی می تواند مورد استفاده قرار گیرد، ابزارنوظهوری تحت عنوان سلاح هسته ای ساخته شد که تاکنون به عنوان خطرناک ترین، مخربترین و بحث انگیزترین ابزار جنگی و نیز مهم ترین سلاح از سلاح های کشتار جمعی و غیر متعارف یا استراتژیک شناخته شده است. البته در هر عصری، سلاح خاصی به عنوان سلاح استراتژیک مطرح بوده و با تولید سلاح برتر در دوره های بعدی، ویژگی های سلاح استراتژیک به دوره بعد منتقل می شود.

از طرفی قدرت های سلطه نیز تلاش می ورزند و از تمام اهرما ها کمک می گیرند تا تکنولوژی هسته ای را در اختیار خود داشته باشند و دیگر کشورها را از دستیابی به این دانش، حتی برای بهره وری های صلح جویانه و در راه رفاه و آسایش ملت خویش بازدارند.

اینک سؤال این است که امروزه با عنایت به برخورداری کشورهای گوناگون به ویژه دشمنان اسلام از فناوری هسته ای و برخورداری از زرادخانه های تولید سلاح هسته ای، تکلیف مسلمانان و دلت های اسلامی در استفاده از گونه های صلح آمیز و نظامی آن چیست؟

البته پرواضح است که استفاده صلح آمیز از آن زیاد محل سؤال بحث در جوامع نبوده است و آنچه همیشه مورد پرسش در عصر ما بوده است موضع اسلام در قبال سلاح هسته ای است.

لذا در این مجال بر آنیم تا با بررسی آیات قرآن و روایات اسلامی در مورد آداب جنگ و همچنین قواعد فقهی این حقیقت را ثابت کنیم که اسلام مسائل اخلاقی و انسانی را حتی در خشونت بارترین صحنه های زندگی یعنی میدان جنگ نادیده نگرفته و همه جا قهر را با لطف و خشونت را با رحمت، عجین ساخته است.

۱-۱ بیان مسئله :

انرژی هسته ای دارای کاربردهای گوناگون است. در یک تقسیم بندی کلی، کاربردهای انرژی هسته ای در دو بخش نظامی و غیر نظامی با اهداف صلح جویانه قرار می گیرد.

در خصوص این کاربردها سوال اصلی این است که ساخت و استفاده از تجهیزات هسته ای چه حکمی دارد؟ این تحقیق درصدد است به این سوال پاسخ دهد. برای این کار لازم است قواعد فقهی استخراج شده از آیات، روایات و سیره معصومین علیهم السلام مورد دقت نظر قرار گرفته و نهایتاً جواز یا عدم جواز بهره وری از گونه های مختلف تکنولوژی هسته ای مشخص شود.

۱-۲- اهداف :

- ۱- تبیین دقیق حکم شرعی ساخت تجهیزات صلح آمیز هسته ای
- ۲- تبیین دقیق حکم شرعی استفاده و بهره گیری از تجهیزات و تکنولوژی صلح آمیز هسته ای
- ۳- تبیین دقیق حکم شرعی ساخت سلاح هسته ای

۴- تبیین دقیق حکم شرعی استفاده و بهره‌گیری از سلاح هسته‌ای

۱-۳- سوالات :

۱- حکم شرعی ساخت تجهیزات و بهره‌گیری از تکنولوژی صلح‌آمیز هسته‌ای چیست؟

۲- حکم شرعی ساخت و استفاده از سلاح هسته‌ای چیست؟

۱-۴- فرضیه‌ها :

۱- تولید اورانیوم برای بهره‌گیری آن در کاربردهای مختلف صلح‌آمیز، با توجه به ضرورت و

نیاز جامعه اسلامی و دفع مفسد ناشی از فقدان آن جایز است.

۲- تولید سلاح هسته‌ای حرام است.

۳- استفاده از سلاح هسته‌ای حرام است.

۱-۵- پیشینه تحقیق :

این مسئله از مسائل جدید در فقه به شمار می‌آید و پیشینه‌چندانی در ایران و جهان ندارد. اما در کتاب‌های فقهی موارد مشابه آن مانند پرتاب آتش بر دشمنان اسلام به وسیله منجنیق و حتی مسموم کردن آنها و... وجود دارد که می‌توان همه این موارد را از مصادیق سلاح‌های کشتار جمعی دانست. با توجه به جستجوی انجام شده می‌توان گفت در خصوص ساخت تجهیزات صلح‌آمیز هسته‌ای و بهره‌وری از آنها و همچنین ساخت سلاح هسته‌ای تاکنون اثر قابل توجهی تولید نشده است. اما درباره کاربرد سلاح‌های کشتار جمعی پاره‌ای از قواعد فقهی و تعدادی قاعده در خصوص جنگ و جهاد وجود دارد.

۱-۶- روش تحقیق :

در نگارش این پژوهش از روش توصیفی و تحلیلی استفاده شده است و روش گردآوری اطلاعات، فیش برداری و کتابخانه‌ای است. روش کار در این تحقیق نیز مراجعه به متون پایه و معتبر فقهی و بهره‌گرفتن از منابع ارزشمند فقهی مذهب شیعه اثنی‌عشری و همچنین نظرات علما و مفاخر دنیای اسلام با استفاده از فیش برداری و تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌هاست.

۲- مفهوم شناسی

۲-۱ قواعد فقهی :

قواعد فقهی از جایگاه بلندی در پژوهش‌ها و بحث‌های فقهی برخوردارند. به جا است به عنوان پیش درآمد به بررسی کلیات قواعد فقه بپردازیم.

۲-۱-۱ معنای لغوی قاعده :

((قاعده)) در لغت به معنای اساس و ریشه است و به این تناسب، ستون‌های خانه را ((قواعد)) می‌گویند. خداوند در قرآن کریم می‌فرماید:

و اذ یرفع ابراهیم القواعد من البیت و اسمعیل ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم. (بقره، ۱۳۷)

و طریحی در مجمع‌البحرین می‌نویسد:

القواعد جمع القاعده و هی الاساس لما فوqe. (طریحی، ۱۳۶۷، ج ۳، ص ۱۲۹) یعنی قواعد جمع قاعده به معنای بنیان و پایه برای چیزی است که در بالای آن قرار دارد.

قاعده علاوه بر آن که در امور مادی مانند بنیان‌های ساختمان به کار رفته شده، در برخی اموری معنوی نیز که جنبه اساسی و زیربنایی دارد استعمال شده است؛ مانند قواعد اخلاقی، قواعد اسلامی. قواعد علمی. به طور کلی به مسائل بنیادی هر علمی که حکم بسیاری از مسائل دیگر به آن‌ها توقف دارد، قواعد آن علم می‌گویند.

۲-۱-۲ معنای اصطلاحی قاعده

معنای اصطلاحی قاعده، رابطه تنگاتنگی با معنای لغوی آن دارد، تهنوی در توصیف معنای اصطلاحی قاعده می‌نویسد:

انها امر کلی منطبق علی جمیع جزئیاته عند تصرف احکامها منه؛ (تهنوی، بی تا، ج ۵، ص ۱۱۷۶ و ۱۱۷۷) قاعده امری است کلی که در هنگام شناسایی احکام جزئیات از آن، بر تمامی جزئیات خود منطبق باشد.

در تعریف قواعد فقهی میان فقهیان اتفاق نظری وجود ندارد و هر یک از تعاریف به یکی از جنبه‌های تمایز قاعده فقهی با سایر قواعد اشاره دارد، که در ذیل برخی از آنها را بیان می‌کنیم.